

nder de loep

Het Monster van Voorne!!! door Gerda Hos

Enige tijd geleden kwam onze nieuwe buurman met een zorgelijk gezicht naar me toe. Wat hij nou toch gezien had tijdens een wandeling in onze mooie duinen! Een heel eng beest van wel 8 cm groot! Echt een monster! Ik kreeg al visioenen van een soort Monster van Loch Ness, maar dan de droge vorm. Altijd goed voor de toeristensector en ik zag de gemeenteraad van Westvoorne al een dansje van geluk maken in de vergaderzaal. Ja, een nog niet ontdekt monster zou Westvoorne voorgoed op de kaart zetten.

Nieuwsgierig als ik inmiddels geworden was, vroeg ik de buurman dit beest eens te beschrijven. Nou, het was bruin/zwart en aan de achterkant zaten twee uitstekels. En het had brede voorpoten. Nog steeds ging er geen lichtje bij me branden, maar de buurman had met zijn mobiele telefoon (leve de vooruitgang!) een foto genomen. En meteen was het raadsel opgelost. Dat beest met zijn gepantserde voorzijde en grote krachtige voorpoten met opvallende klauwen met een soort vingertjes bleek een veenmol te zijn. Dit insect is familie van de sprinkhaan en krekel en wordt ook wel veen-, aard- of molkrekel genoemd. Hij leeft hoofdzakelijk ondergronds in vochtige grond, dus het was heel bijzonder dat mijn buurman hem op een zandpad had gespot. En die 8 cm was een soort visserslatijn, want het mannetje wordt 35 – 45 mm en het vrouwtje 45-55 cm. Maar al met al toch een interessante waarneming.

Vroeger kwamen ze overal voor, nu alleen nog in Zuid-Europa. Ze zijn erg bestreden, vooral door tuinders, omdat ze met behulp van de graafpoten (als een mol) een weg graven door de bodem en dan gelijk plantenwortels doorsnijden, waardoor de plant afsterft. Als een tuinder dus een veenmol in zijn sla- of andijviebed heeft, dan wordt hij daar niet vrolijk van en gaat hij gelijk over tot het bestrijden van dit beest.

In het voorjaar graaft het mannetje een gang in de grond, met naar boven toe twee naast elkaar gelegen openingen, zodat er een tweehoornige luidspreker ontstaat. Hij maakt hier, door zijn vleugels langs elkaar te strijken, een snorrend geluid dat vooral op warme zomeravonden te horen is. Dit gesjirp wordt door "de gegraven luidspreker" zo versterkt dat alle voorbijkomende vrouwtjes het horen. Valt er een vrouwtje voor zijn liefdeslied dan volgt de paring en graaft het vrouwtje een met speeksel verstevigd holletje ter grootte van een kippenei dicht onder de oppervlakte en legt hierin de eitjes, die in groepjes aan elkaar zitten. Het vrouwtje waakt over de eieren en likt ze regelmatig om aantasting door schimmels te voorkomen. Boven het nest worden alle planten weg geknaagd, want de eitjes worden uitgedroogd door de warmte van de zon. Na ongeveer 14 dagen (als het koud weer is soms pas na een maand) komen de nimfen uit het ei en genieten nog lekker van de zorg van ma veenmol.

Na enkele weken verlaten de nimfen het nest en zijn ze overgeleverd aan de harde natuur. Pas het volgende jaar zijn ze volwassen en kunnen dan zelf voor nageslacht gaan zorgen. Ze leven van plantenwortels (schade!) en bodemdierpjes (nuttig!), die ze 's nachts bovengronds vangen. En als ze een broertje of zusje tegen komen, deinzen ze er niet voor terug om die ook op te eten. Verder moeten ze oppassen voor – hoe kan het ook anders – de mens, merels, muizen, katten en loopkevers. Ook verdrijving van hun leefgebieden is funest voor deze insecten.

De vleugels zijn klein, maar wel volledig ontwikkeld dus ze kunnen redelijk vliegen. Al doen ze dat weinig. Het zijn goede zwimmers en ze kunnen wel drie jaar oud worden. De twee uitsteeksel aan het achterlijf dienen als tastorgaan. Ze kunnen er niet mee steken, al zien ze er wel gevaarlijk uit. Net als een mol zijn ze in staat snel voor- en achteruit te bewegen in de ondergrondse gangen. Hij is trouwens boven de grond ook best wel snel.

Gryllotalpa

Geen echt monster dus, maar toch wel een leuke, niet alledaagse waarneming. En zeg nou zelf: hij ziet er toch wel best eng uit! Misschien toch iets om Westvoorne mee op de kaart te zetten. Dan kunnen we de zielige zeehondjes gewoon in Stellendam laten.

(Toevoeging van Peter Rooij: Veenmollen zitten op Voorne onder andere in de Heveringen en op de Eerste Zanderij. Heb ze daar 's nachts verschillende keren op het laken gehad. Zo'n 10 jaar geleden zelfs in Brielle een keer een mannetje).